

Gemeente Bunschoten

Commissiestuk: Afvalonderzoek diftar	Nr:	1141792
Status:		

Datum commissie vergadering:	5-6-2019		
Commissie:	Ruimte	Ambtenaar:	Rieneke Gerkema
Team:	Omgevingsontwikkeling	Telefoonnummer:	033-2991411
Portefeuillehouder:	Bert Koops	Emailadres:	r.gerkema@bunschoten.nl

Aanvullende Stukken:

Titel	Bijlagen	Ter Inzage

Richting:

Geef uw voorkeur aan wat betreft het wel of niet voortzetten van diftar

Inleiding

Naar aanleiding van vragen van de raad over de gevolgen van een eventuele diftarmutatie is eerder een memo opgesteld die is besproken in de commissie Bestuur en Middelen van 29 november 2018. Afgesproken is diftar mee te nemen in het afvalonderzoek. Omdat een wijziging in diftar voor 1 september bij GBLT bekend moet zijn, is het onafhankelijk onderzoeksbureau gevraagd het onderzoek naar diftar eerder op te leveren. De uitkomsten van het onderzoek naar nascheiding worden na de zomer verwacht.

Onderzoek

Uit het onderzoek naar diftar zijn in hoofdlijnen twee scenario's te destilleren: het voortzetten van de huidige beleidslijn of het stoppen met diftar. Conform de uitvraag is voor beide opties gekeken naar kosten (efficiëntie), milieurendement en serviceniveau. De conclusies die in dit commissiestuk worden beschreven, worden toegelicht in de commissie Ruimte op 5 juni 2019 middels een presentatie door het onderzoeksbureau.

Het onderzoeksbureau heeft data van CBS, de NVRD benchmark huishoudelijk afval en door de gemeente aangeleverde data gebruikt om de analyses te maken. Om een vergelijk te kunnen maken met andere (soortgelijke) gemeenten is gekeken naar de stedelijkheidsklasse. Daarbij is het percentage hoogbouw leidend, omdat de hoeveelheid hoogbouw van invloed is op het succes van de gekozen inzamelstrategie en prestaties. Met 19% hoogbouw valt Bunschoten (nog net) onder de klasse D gemeenten. Klasse C gemeenten hebben minimaal 20% hoogbouw.

In de uitvraag is het onderzoeksbureau gevraagd de prijselasticiteit van diftar te onderzoeken. Vanuit de beschikbare benchmark en data is het niet mogelijk hier een uitspraak over te doen. Daarnaast zijn ook andere zaken van invloed zijn op de hoeveelheid restafval, waardoor een verband moeilijk aan te tonen is.

Varianten/Scenario's

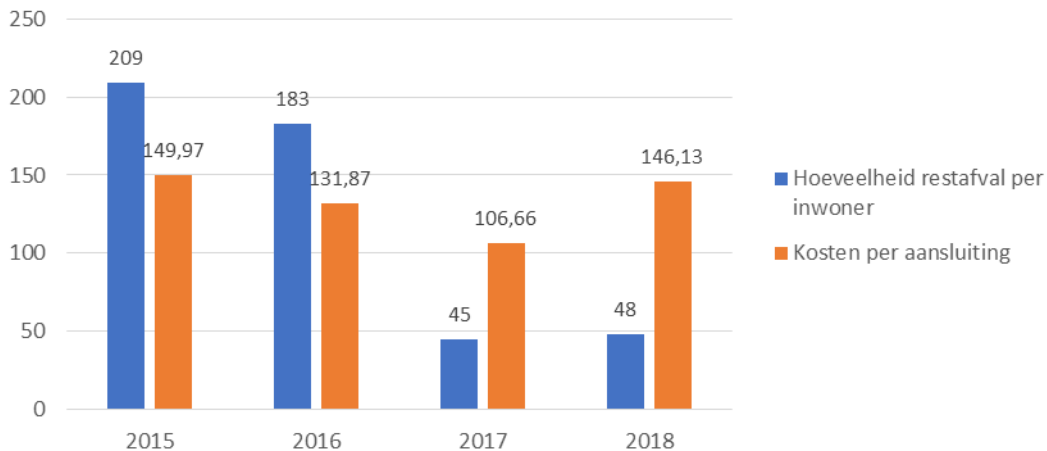
Variante A: Voortzetten van diftar (huidige beleidslijn)

Argumenten voor

- Kostenefficiëntie

Uit het onderzoek blijkt dat gemeenten met diftar lagere afvalbeheerkosten hebben dan gemeenten zonder diftar. Uit tabel 1 blijkt dat de prijsprikkel ook in Bunschoten leidt tot lagere afvalbeheerkosten. Ten opzichte van 2017 zijn de afvalbeheerkosten in 2018 gestegen met ca. € 40,- per aansluiting. Dit heeft onder andere te maken met de hogere inzamelrequentie voor pmd, een stijging van de verbrandingskosten en misgelopen inkomsten. In de presentatie

wordt hier nader op ingegaan door het onderzoeksbureau. Vergeleken met andere klasse D gemeenten met diftar en omgekeerd inzamelen zijn de afvalbeheerkosten in Bunschoten relatief hoog. Naast de eerdergenoemde verklaring voor de kostenstijging speelt mee dat Bunschoten een relatief nadeel heeft doordat ze wat betreft hoogbouw aan de bovengrens zit voor een klasse D gemeente.

Tabel 1: Afvalbeheerkosten per aansluiting en hoeveelheid restafval per inwoner in Bunschoten (excl. BTW)

- Milieurendement

In de raadsvergadering van 9 juli 2015 is gekozen voor het optimaliseren van het afvalbeleid door middel van omgekeerd inzamelen en diftar. Uit het onderzoek blijkt dat dit systeem voor Bunschoten, maar ook landelijk, nog steeds de beste resultaten oplevert. De landelijke VANG-doelstelling van minder dan 100 kg restafval per inwoner per jaar in 2020 wordt op één gemeente na alleen gehaald door gemeenten met een vorm van diftar. Bunschoten heeft zich in eerdergenoemde raadsvergadering aan deze doelstelling gecommitteerd en ligt vanuit het huidige beleid op koers om deze doelstelling te halen. De hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval bedraagt 48 kg, exclusief de PMD-afkeur en het grof huishoudelijk restafval.

Argumenten tegen

- Serviceniveau

Huishoudens die vaker in kleine hoeveelheden willen storten hebben in het huidige systeem te maken met hogere kosten.

Financiën

Geen extra kosten.

Variante B: Stoppen met diftar

Argumenten voor

- Serviceniveau

De huidige inzamelsituatie wordt door het onderzoeksbureau als serviceneutraal gezien. Zaken die als serviceverhogend worden gezien zijn het inzamelen van afval en grondstoffen aan huis en verhoging van de ophaalfrequentie aan huis. Vanuit deze definitie van service wordt een systeem van omgekeerd inzamelen zonder diftar ook als serviceneutraal gezien. Wel zal het vervallen van de prijsprikkel door (een deel van de) inwoners als een positieve ontwikkeling worden gezien, omdat er onbeperkt in kleine hoeveelheden kan worden gestort. Voor huishoudens die gebruik maken van luiers en incontinentiemateriaal, maar dit vanwege afstand of beperkte tijd niet naar de luiercontainers brengen maar bij het restafval doen, is vaker storten wenselijk.

- PMD-afkeur

Het onderzoeksbureau geeft aan dat het bieden van (te) ruime aanbiedingsfaciliteiten kan leiden tot meer vervuiling. Bij een lagere inzamelfrequentie wordt het minder aantrekkelijk om restafval bij het pmd te doen. Het in Bunschoten ingezamelde pmd ging in eerste instantie rechtstreeks naar SUEZ in Rotterdam voor de definitieve keuring. Indien meer dan 15% vervuild werd de vracht volledig afgekeurd. Vooruitlopend op deze keuring worden de ingezamelde vrachten tegenwoordig eerst bij ROVA in Amersfoort. Het aangeleverde pmd wordt hier gecontroleerd op stoffen (vervuiling) die bij SUEZ tot volledige afkeur leiden.

Wanneer deze stoffen makkelijk uit de vracht te verwijderen zijn wordt dit gedaan en is er sprake van gedeeltelijke afkeur. Het resterende (schone) pmd kan op deze manier alsnog bij SUEZ en dus ter vermarkting worden aangeboden.

Wat opvalt in het onderzoek is dat de hoeveelheid pmd in 2018 ten opzichte van 2017 met 14 kg per inwoner is gestegen. De hoeveelheid restafval is eveneens gestegen met 3 kg per inwoner. Het lijkt er dus sterk op dat inwoners als gevolg van ruimere aanbiedmogelijkheden ook meer pmd zijn gaan produceren. Bunschoten haalt in de regio per inwoner de meeste kg's schoon (te vermarkten) pmd op. Tegenover de hoge kosten voor de verbranding van pmd staan dus hogere opbrengsten door een toename van de totale hoeveelheid pmd. De huidige afkeur bedraagt 9 kg op een pmd-inzameling van ca. 59 kg. De verwachting is dat een lagere ophaalfrequentie (eens in de vier) leidt tot minder afkeur. Inschatting is dat het om ca. 3 kg gaat op een totaal van 51 kg ingezameld pmd.

- 0-aanbiedingen

De gegevens van GBLT en ROVA zijn gekoppeld. Een aanslag voor het vaste tarief van de afvalstoffenheffing is aan 7.926 huishoudens verzonden. Daarvan hebben 5.306 huishoudens de aanslag diftar opgelegd gekregen en zijn er 10 huishoudens die de aanslag diftar nog ontvangen. Van de 2.610 huishoudens die geen aanslag diftar hebben gehad zijn er 1.151 onder het drempelbedrag van € 5,00 (1-3 stortingen) gebleven en hebben 1.459 huishoudens (18,4%) geen restafval gestort. Laatstgenoemde groep 0-aanbieders wordt nader onderzocht, waarbij onder andere gekeken wordt naar de huishoudens die naast restafval ook geen grondstoffen hebben aangeboden.

Argumenten tegen

- Kostenefficiëntie

Klasse D gemeenten zonder diftar zijn allemaal duurder uit dan Bunschoten. Gemeenten zonder diftar hebben aanzienlijk meer restafval, wat met de hoge kosten voor de verbranding van restafval en de verhoogde verbrandingsbelasting leidt tot een grote kostenpost.

- Milieurendement

Alleen omgekeerd inzamelen (zonder diftar) komt niet voor bij klasse D gemeenten. Klasse C gemeenten met alleen omgekeerd inzamelen (zonder diftar) hebben per inwoner gemiddeld 155 kg meer restafval dan Bunschoten.

Financiën

Uit de jaarrekening 2018 blijkt dat de werkelijke kosten per aansluiting circa € 174,- (incl. BTW) bedragen, waarvan ca. € 39,- ten laste van de egalisatiereserve is gebracht. Het voorstel voor de kadernota begroting 2020-2023 is om de afvalstoffenheffing met dit bedrag te verhogen.

Uit het onderzoek blijkt dat de afvalbeheerkosten bij afschaffen van diftar met € 485.000,- stijgen. De kosten per aansluiting stijgen dan met nog circa € 60,- extra. Dit bedrag laat zich als volgt verklaren:

- Uit de vergelijking met andere gemeenten blijkt dat de hoeveelheid restafval met 100 kg per inwoner stijgt. De verwachting is dat Bunschoten het vanuit het huidige scheidingsgedrag beter zal doen dan de eerdergenoemde toename van 155 kg bij klasse C gemeenten met omgekeerd inzamelen (zonder diftar). De extra kosten voor verwerking van restafval bedragen daardoor ca. € 250.000,- (0,1 ton x 21.000 inwoners x € 120,- kosten verwerking restafval inclusief verhoogde verbrandingsbelasting).
- De hogere inzamelkosten bedragen 2,5 keer het huidige niveau. Er is driemaal zoveel afval, maar er kan efficiënter worden ingezameld. De kosten bedragen € 105.000,- (€ 70.000 x 1,5).
- Er wordt minder gescheiden, waardoor de opbrengst voor gft, papier en pmd daalt met ca. € 130.000,- (0,1 ton x 21.000 inwoners x € 62,- gewogen gemiddelde deelstromen). De besparing op de logistieke kosten voor de inzameling van de deelstromen is in dit scenario naar verwachting marginaal.

Vervolgstappen

De raad heeft de opdracht gegeven te onderzoeken wat de gevolgen zijn van het stoppen met diftar. Het uitgevoerde onderzoek biedt de cijfers en data om een gefundeerd besluit te nemen over het al dan niet voortzetten van diftar. Een wijziging in diftar moet voor 1 september bij GBLT bekend zijn. Het besluit over het al dan niet voortzetten van diftar wordt voor die tijd genomen. Indien er een wijziging in diftar plaatsvindt, wordt dit tijdig gecommuniceerd naar GBLT.